UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Ut liberti de cetero.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

vel alio modo blaſphemia ꝯ Deum vſus fuerit,⁊c.ſic iurans ꝑ
3 membra Dei,dicitur blaſphemare.❡†Oppon.hic dꝛ quod ꝓ
peccato contra naturam magna pena imponitur.Cōtra,imo vr̄
quod alia pena imponatꝛ,non vlti.ſupplicij,vt extra de vit.⁊ ho
neſt.cleri.c.vt clericoꝝ,de exceſſib.p̄ela.c.clerici.Solue.vt no.ī
4 d.capi.xxij.q.vij.c.flagitia.❡†Oppo.ad ſm dictū,⁊ vr̄ quod
b blaſfemans Deum vel aliquem ſanctorum alia pena puniatur,
bvt d.c.ſi quis per capillum.Solue vt not.glo.extra pro male
dicis.c.ſtatuimus.ſuper verſicu.blaſphemiam.vbi ille text.ꝯ
dicit huic.Uide ꝙ not.in.d.c.ſi quis per capillū.❡†Scdo hic
5 quero ꝑ ꝙ licet homini iurare.Reſpōdeo per eccleſiā,⁊ ꝑ Deū,
vt ā.iuſiur.ꝙ preſtatꝛ ab his.ī princi.C.d̄ epiſcop.⁊ cleric. auth.
ſed iudex.xxij.q.j.capitu.conſidera,⁊ cap.ſi aliqua.⁊ lxiij.diſt.
c.tibi domino.⁊ per crucē,alia que habes extra de iureiur.c.⁊ ſi
Chriſtus.§.lꝫ.in gl.ſu ꝑ verbo,creaturā.⁊ ſu ꝑ verbo,teſtis.†Sꝫ
6 aduerte,ꝙ lꝫ qs nō iuret per illū modū ꝑ quē dꝫ tñ ex illo iura
mento obligatꝛ,vt ꝓbatꝛ ī tex.d.c.⁊ ſi Chriſt⁹.§.lꝫ.verſicu.⁊ quā
uis.⁊.xij.q̄.ij.monem⁹.⁊ in eis no.que tene menti ꝑ l.nō erit.
§.diuus.ſm vnam lectu.§.ſed ⁊ ſi quis.de iureiurā.ff.❡†Que
7 rit Jacob.de Belui.an committens crimen cōtra naturā poſſit
teſtari.⁊ dicit ꝙ nō De quo dic,vt hic per eū.Sꝫ enim intelligi
quando non fuit de crimine damnatus,alias ſi eſſet damnatus
condemnaretur ad mortem,vt l.eius qui.vſque ad fin.ff.de teſti
⁊ ꝙ dānatus ꝑ tali crimine nō poſſit teſtari,not.Specu.de iſtrm
8 edi.§.cōpēdioſe.verſicu.xiij.❡†Quero,que ſunt ciuitates que
periunt.Hic vt habes de exceſſion,prelato.c.clerici,⁊ de penit.
diſtinc.j.capitu.ſed continuo.❡Ultimo ſigna gl.⁊ iuxta.⁊ not.
de verſicu.iuxta.⁊ habuiſtis.ā.de appel.⁊ intra q̄ tp̄a appel.de
beat.§.ad hec.collatio.iiij.⁊ ibi dixi.

ADDITIONES.

a ❡Blaſphemare.Ad quā materiā vide Ang.in l.j.C.ſi qs Jm.
ma.⁊ do.Alex.de Jmo.in l.apud Labeonē.§.ait ptoꝛ.de iniur.
⁊ Ludoui.in ſing.verſicul,blaſphemia.verſicu.ſtatuto cauetur,
⁊c.vbi ponit conſi.d.Pet.de Peru,⁊ Jo.de Jmo.in l.his ver
his.§.j.de her.inſti.⁊ vide Bal,in cōſi.in ſtatuto ciuitatis Caſtel
li,⁊c.ꝯ quē vide Lud.in d.ſingu.verſicu.illa q̄ dt.⁊ vide Bald.
etiā in conſi.incipien.in felici patria mea,⁊c.⁊ do.Soci.in cōſi.
cij.incipien.in preſenti conſultatione circa med.iij.colū.i.j.par.
b ❡Puniatur.Que autem ſit pena prefati.c.ſtatuimus.vide in
Sūma Ang.in verſicu.blaſphemia.verſi.vij.⁊ an ⁊ qñ ſit remiſſi
bile,ibi vide in verſi.ij.vbi dat intellectum ad illud Mat.xij.c.
Adde Tho.Ferrarrū in ſuo tractatu cautelaūr caute.xxv.īcipiē
pēa blaſphemantiū Deū.Gerar.de Petra ſanctū ſing.ſuo.lx
xiij.incip.tene menti,⁊ iſtum in.l.iuriſiurādi.⁊ ibi dixi in apoſ
til.ad ipſum.C.de rebus credit.

Vt liberti de cetero &c. Rub.

1 ❧Omne datum optimum,⁊ omne donum perfectum,de ſur
ſum eſt a deo.
2 Manumiſſus efficitur ingenu⁹,⁊ conſequitur ius aureoꝝ an
nulloꝛum.
Cōceſſo aliquo,ea omnia conceſſa videtur,que illud ad plenum
faciunt.
3 Jus patronatus ex datione libertatis non perditur.
4 Opere obſequiales que dicantur,remiſſiue.
5 Patronus equalis patri dicitur.
6 Manumiſſoꝛ debet eſſe maioꝛ manumiſſo xvij.an.
7 Cauſe ex quibus quis in ſeruitutē reuocatꝛ que ſint,remiſſiue.
Donatio ex quibus cauſis reuocetur,remiſſiue.
8 Filij patroni primi grad⁹ ꝙ habent ius reuocandi in ſeruitutē.
9 Patronus,an reuocat in ſeruitutem filios liberti,ꝓpter ingra
titudinem per patrem commiſſam.
10 Liberti eccleſie ob ingratitudinem,an reuocentur in ſeruitu
tem,remiſſiue.
11 Manumiſſi an probata ingratitudine dicantur in ſeruitutē re
uocari ipſo iure,vbi quod per ſententiam iudicis officio.

PErfectis. Si dominus ſeruū quēq̄
manumittit,ciuē Roma
num denunciat,⁊ ſi quis ius annulloꝝ aureoꝝ,⁊
regnerationis ex ipſa manumiſſione manumiſſ⁹
conſequitur patrono iure manumiſſionis ꝑ om
nia reſeruato,niſi ab eo fuerit remiſſum.tūc enim
ius patronat⁹ in hoc ſibi reſeruatꝛ vt ei reuerentia habeatur,⁊
ex certis ingratitudinis cauſis licet in ſeruitutem reuocare.
❡Item liberti ⁊ liberte pro ingenuis quo ad nuptias repu
tantur,⁊ ſi dominus cum propria ſerua matrimonium interue
nientibus dotalibus inſtrumentis contrahit.ipſa ⁊ ex ipſa nati
1 liberti efficiūtur.h.dicit.❡†Not.j.quod omne datū optimū,⁊
omne dominum perfectum deſurſum eſt a Deo ⁊c.⁊ eſt tex.j.⁊
ij.c.quāpio.⁊ per.gl.l.nā.⁊ Demoſthenes.ff.de legi.❡†Scdo
2 no.ex §.qm̄ quod ille qui manumittitur efficitur ingenuus ideo ꝙ
ius an nuloꝛum aureoꝛum.⁊ regenerationis cōſequitur ex ipſa
libertatis datione.Ex quo tex.cū gl.no.ꝙ cū aliquid conceditꝛ
⁊ illa conceſſa videntur que illud ad plenum faciunt ⁊ alleg.gl.
bonas leges,maxime.l.ſi qñ.C.d̄ bo.vac.lib.x.⁊ quod ibi nota.
3 ❡†Tertio no.ꝙ ꝑ hanc dationē libertatis ius patronatus nō
perditur niſi expreſſe remittatur,tunc enim ſolum reuerentia ⁊
ius reuocādi ī ſeruitutē certis ex cauſis patrono reſeruantur
4 ❡†Quarto no.tex.ibi ⁊ hoc ꝙ vocatꝛ,⁊c..Ex q̊ habes que dꝛ
cātur.opere obſequiales quod facit pro matrimonio.l.ſi nō ſoꝛ
tē.§.libertus ff.de con.inde.❡†Quinto not.tex.ibi,q equalis ꝙ
5 patronus dicitur equalis pr̄i.❡†Quero,dicitur hic in prin.nō
locis.nō etatib⁹ qd vult hoc dicere.Dic vt no.gl ſuper verbo
etatibus.Jnſti.de libe.§.libertino.Sed quod dicit gl.ꝙ requiꝛ
ritur quod manumiſſoꝛ ſit maioꝛ.xvij.an ītellige vt no.gl.in §.
ſed cum liberta.Jnſtitu.ex qui cau.maio.licet.vide.infra ſpō.
7 larg.§.i.❡†Quero vides hic certis cauſis fieri poſſe reuocati
onē in ſeruitutem lꝫ ſit remiſſum ius patronatus que ſūt hec
cauſe dic vt in gl.ſuper verbo,reſti.quā no.⁊ tene m ēti.⁊ vide ꝙ
no.in l.ij.C.d̄ liber.⁊ eoꝛū li.⁊ vide ibi.ex q.cau.donatio reuoca
tur que cauſe ponuntur C.de reuoca.donatio.l.fi.⁊ extra de do
8 natio.cau.fi.⁊ ibi gl.❡†Quero hic.dꝛ q filij patroni habēt ius
reuocādi in ſeruitutē,de qbus ſi lijs loquitur hic.Reſpōdeo de
filijs primi gradus vt l.ſciendū.§.item in l.ff.de ver.ſigni.⁊ ibi
9 no.in l.penul.C.de lib.❡†Quero qd econuerſo an patronus
poſſit reuocare in ſeruitutem filios liberti propter ingratitudi
nē commiſſā per patrē,Dic.vt no.gl.l.fi.C.de li.⁊ eo.li.⁊ in c.iij
10 ex de reb.eccl.nō alie.❡†Quero.quid de libertis eccleſie com
mittentibus in gratitudinem.Hic vt habs.xij.q.ij.c.octaua diſ
11 cuſſio.⁊ de dona.ca.fin.❡†Quero,an eo ipſo ꝙ eſt ꝓbata cā in
gratitudinis iſti manumiſſi ſunt reuocati in ſeruitutē ipſo iure q
legem abſq̧ iudicis ſententiam.Ja.de Belui,hic videtur velle
ꝙ ſic ⁊ iſti ſūt dānati ipſo iure ꝑ l.eo ipſo ꝙ coꝛā iudice eſt ꝓbata
cā ingratitudinis,⁊ anteq̧ iudex ſētentiā ferat.Et pro hac opi.
facit tex.dicēs in ipſū primo reſtituimus habitū.⁊ quod.no ſeq
tur tanq̧ indeuoti in gratiq̧ cōuicti ⁊ l.damnati,⁊c.Alij dicūt
qd̄ reuocantur in ſeruitutem per iudicis officiū ⁊ per eius ſentē
tiā cā ap ꝓbata ingratitudinis,vt l.j.⁊ pe.C.de li.⁊ eo.li.vt ſ.hec
lex ītelligatꝛ ſcd̄ illas Nā ꝑ poſterioꝛes leges determinātꝛ aliqñ
prioꝛes l.nā ⁊ poſterioꝛes.ff.de le.l.ſciendū q ſa.cog.cōiuncta.
aut.offeratꝛ ⁊ ꝙ ī eis no.C.de lit cōteſ.⁊ ſic velit iſte tex dicere qd̄
facta ꝓbatiōe ingratitudinis reuocātur an reſtituātꝛ ad primū.
ſtatū ſeruitutis per iudicis ſententiā ⁊ eius officium tāquā dāna
ti ⁊ iſta opinio mihi plus placet quā precedens ⁊ ex hoc §.ſumi
tur auth.ſed hodie.C.de iure aur.annu.

Si quis. Ex iſto §.ſumitur auth.ſed nouo iure poſita
ſub l.vxoꝛē C.de nup.⁊ corrigitur iſta lex et ſi
miles dicentes poſitum in dignitate nō poſſe libertā in vxoꝛem
accipere.

Apud quos opor.monachos cauſas dicere. Rub.

1 ❧Judices ciuiles nō poſſunt eſſe iudices in cauſis monacho
rum ⁊ monialium,ſed epiſcopi.
2 Epiſcopi debent ſcire leges ciuiles,⁊ quomodo.
3 Leges ciuiles etiam in foro eccleſia ſeruari debent ⁊ qualiter,
4 remiſſiue.
Cauſe monachorum debent accelerari,⁊ ſacerdotaliter,⁊ bene
expediri.
5 Ratione delicti commiſſi in perſonā eccleſiaſticam,quis efficiꝛ
foro eccleſiaſtico.
6 Depoſitio huius conſtitutionis hꝫ locum tam ī cauſa ciuili quā
criminali.
7 Libellus in caſu huius conſtitutionis qualiter formetur,⁊ qs
citabitur,remiſſiue.
8 Monachus pro quibus cauſis conueniri poſſit
9 Monachus quando poſſit agere etiam de iure Canonico.

REm cognoſcentes. Mona
chi,⁊ mo
niales pro cauſis eoꝛū coꝛā epiſcopo debent con
ueniri,qui diſponere debet an ꝑ ſe,vel alios de
beant reſpondere,⁊ ſecundum.l.⁊ ſacras regu
gulas dꝫ.cognoſcere ⁊ iudicare ciuiles,autem
iudices talium cauſarum cognitionē nō habent pena ꝯfacienti
1 b⁹.imminēte.h d.†No.j.ex iſta cōſtitutiōe,q iudices ciuiles nō
2 pūt eſſe iudices ī cauſis monachoꝝ.⁊ monialiū,ſed epiſ.❡†Se